

Ana Torfs zou een audiovisuele kunstenaar zijn. Dat klopt maar gedeeltelijk, aangezien ze zich ook van heel wat andere media bedient. Bij Wiels toont ze video's, tapijten, foto's, geluidswerk en projecties. Sam Steverlynck

'Echolalia'. Zo heet de expo die Wiels wijdt aan het werk dat de Brusselse kunstenaar Ana Torfs de jongste vijf jaar heeft gemaakt. 'Echolalia verwijst naar het voortdurend herhalen van woorden,' zegt de kunstenaar. 'Kinderen doen het vaak, net zoals papegaaien. Maar het is ook een psychiatrische aandoening. Ik zie mezelf trouwens ook als een papegaai. Ik maak gebruik van bestaande teksten die ik herhaal en herwerk.'

Zoals in 'Displacement'. Daarvoor vertrekt ze van Rossellini's klassieker 'Journey to Italy' over een koppel in een huwelijkscrisis. Ze transposeert het verhaal in een video en dia-projectie naar Gotland.

Voor het gloednieuwe *The Parrot & The Nightingale*, a *Phantasmagoria* baseerde ze zich dan weer op de dagboeken van Columbus. Uit een Engelse transcriptie lichtte ze een aantal belangrijke passages. Die liet ze vertalen door drie tolken die verschillende gebarentalen beheersen. Het leidt tot een Babylonische spraakverwarring en evenveel verschillende interpretaties van dezelfde tekst die wordt begeleid door beelden van een jungle.

Die notie van vertaling en verschuiving komt ook voor in een reeks van zes grote wandtapijten. Elk tapijt is gewijd aan een woord zoals koffie, suiker of saffraan. 'Die zes woorden hebben onze kapitalistische en koloniale geschiedenis mee bepaald. Door handelsroutes hebben ze de wereld afgereisd en is hun uitspraak nauwelijks veranderd.' De kunstenaar geeft verschillende associatieve afbeeldingen bij elk woord. Bij koffie zie je bijvoorbeeld de cover van het boek *Max Havelaar*, naast landkaarten en een afbeelding van een koffiemaler uit een encyclopedie.

Rond de afbeeldingen staan denkbeeldige hendels waarmee je de volgorde van de prenten zou kunnen verschuiven. 'In *Gulliver's Travels* staat een passage over een machine die automatisch boeken schrijft door woorden te veranderen van plaats. Ik heb er een beeldmachine van gemaakt', zegt ze. 'Het gaat om de reis van die woorden door de wereld.'

Portretgalerie

Aan een lange wand wat verderop hangt een reeks kaders. Op de bovenste staat een zwart-wit afbeelding van een plant, haar Latijnse benaming, en de naam van haar ontdekker. Daaronder hangt een landkaart met afbeeldingen en informatie over de plant. 'Het gaat om 25 planten die uit de tropen werden meegenomen door 18e-eeuwse ontdekkingsreizigers. Zij hebben die planten 'ontdekt'. Ze gaven ze een nieuwe naam, hoewel die al een naam hadden in de oorspronkelijke taal. Dat is nogal patriarchaal en autoritair. Een naam geven gaat dan ook vaak gepaard met macht.'

Ook in[...] *STAIN* [...], dat eerder te zien was in *Manifesta 9* in Genk, combineert Torfs doorgedreven research met een aantrekkelijke vormtaal. Ze toont lessenaars met daarop glazen kaders in verschillende kleuren. Het gaat om twintig synthetische kleuren, zoals Congorood of Bismarckbruin, die na 1875 werden uitgevonden. Torfs toont telkens een geverfde ganzenveer, toen gebruikt om de verf te presenteren, naast voorbeelden van de toepassingen. Bij mauve bijvoorbeeld een prent van een fabriek en een postzegel met *Queen Victoria* die, net zoals *Oscar Wilde*, gek was op die nieuwe kleur. In een audio-opname worden de gebruiken van de kleuren voorgelezen. Zo combineert Torfs al dan niet betrouwbare, wetenschappelijke feiten met weetjes uit de industrie, literatuur en cultuurgeschiedenis. Bij sommige kleuren zijn dan weer verminkte lichamen te zien, aangezien de chemische stoffen ook voor andere doeleinden werden gebruikt. De titel[...] *STAIN* [...] verwijst dan ook zowel naar vlek als schandvlek. Torfs plaatst vraagtekens bij de drang naar objectieve classificatie, of het nu gaat om planten of om kleuren. Net zoals ze dat doet bij taal en de officiële geschiedschrijving. Het resultaat is een coherente expo met nochtans maar zes werken die individueel overtuigen en elkaar als geheel versterken. Zowel toegankelijk als gelaagd, poëtisch als intelligent. *Echolalia* is een pracht van een tentoonstelling om het najaar mee in te zetten.

Ana Torfs

Echolalia

.....

Tot 14/12 in Wiels, Brussel

SAM STEVERLYNCK

Copyright © 2014 Mediahuis. Alle rechten voorbehouden